

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ
ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಮಂತ್ರಾಲಯ

ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ (ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ, ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ) ಆಧಿನಿಯಮ, 1995

(1996ರ ಆಧಿನಿಯಮ ಸಂಖ್ಯೆ 1)
[ಪತ್ರಿಕೆ 19, 2004 ರಂದು ಜಾರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ]

THE PERSONS WITH DISABILITIES (EQUAL OPPORTUNITIES, PROTECTION OF RIGHTS AND FULL PARTICIPATION) ACT, 1995

(Act No. 1 of 1996)
[As on 19th April 2004]

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ, ಕನಾಂಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮುದ್ರಣ, ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಂದ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿತವಾಗಿದೆ.

2004

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ
ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಮಂತ್ರಾಲಯ

ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ (ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ, ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ) ಆಧಿನಿಯಮ, 1995

(1996ರ ಆಧಿನಿಯಮ ಸಂಖ್ಯೆ 1)
[ಪತ್ರಿಕೆ 19, 2004 ರಂದು ಜಾರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ]

THE PERSONS WITH DISABILITIES (EQUAL OPPORTUNITIES, PROTECTION OF RIGHTS AND FULL PARTICIPATION) ACT, 1995

(Act No. 1 of 1996)
[As on 19th April 2004]

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ, ಕನಾಂಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮುದ್ರಣ, ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಂದ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿತವಾಗಿದೆ.

2004

ಮುನ್ಸುದಿ

19ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 2004 ರಂದು ಇದ್ದಂತೆ, ದಿ ಪರ್ನಾ ವಿತ್ ಡಿಸೆಬಿಲಿಟೀಸ್ (ಈಕ್ಕಲ್ ಅಪಚ್ಯಾನಿಟೀಸ್, ಪ್ರೈಟ್‌ಕ್ಲಾನ್ ಅಪ್ ರೈಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಪ್ಲಾ ಪಾರ್ಟಿಸಿಪೇಷನ್) ಆಕ್ಸ್, 1995 (1996ರ 1) ರ ಕನ್ನಡ ಅಧಿಕೃತ ಪಾಠವು ಈ ಅವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು 19.04.2004ರ ಭಾರತ ರಾಜಪತ್ರದ IXನೇ ಭಾಗದ, 1ನೇ ವಿಭಾಗದ, 29ನೇ ಸಂಪುಟದ 1ನೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ 79 ರಿಂದ 104ರ ವರೆಗಿನ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಕನ್ನಡದ ಈ ಪಾಠವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಪಾಠಗಳ (ಕೇಂದ್ರ ಕಾನೂನಿಗಳು) ಅಧಿನಿಯಮ, 1973ರ 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ಎ) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ತರುವಾಯ ಇದು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಧಿಕೃತ ಕನ್ನಡ ಪಾಠವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನವದೆಹಲಿ

ಟಿ.ಕೆ. ವಿಶ್ವನಾಥನ್
ಕಾರ್ಯಾದೇಶ,
ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ.

PREFACE

This edition of the Persons with disabilities (Equal opportunities protection of Rights and Full participation) Act, 1995 (1 of 1996) as on the 19.04.2004 contains the authoritative text of that Act in Kannada which was published in the Gazette of India Extraordinary, Part IX, Section 1, No.1, Vol 29, dated: 19.04.2004 on pages 79 to 104.

This Kannada text was published under the authority of the President under clause (a) of Section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 and on such publication it became the authoritative text of that Act in Kannada.

New Delhi

T.K. VISWANATHAN
Secretary,
Government of India.

**ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು (ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ, ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣ
ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ) ಅಧಿನಿಯಮ, 1995**

(1996ರ ಅಧಿನಿಯಮ ಸಂಖ್ಯೆ 1996ರ 1)

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಪ್ರಕರಣಗಳು:

ಪುಟ

ಅಧ್ಯಾಯ - I
ಪ್ರಾರಂಭಿಕ

1. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಹೆಸರು, ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ	01
2. ಪರಿಭಾಷೆಗಳು	01

ಅಧ್ಯಾಯ - II
ಕೇಂದ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಮಿತಿ

3. ಕೇಂದ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಮಿತಿ	03
4. ಸದಸ್ಯರ ಪದಾವಧಿ	04
5. ಅನರ್ವತೆಗಳು	05
6. ಸದಸ್ಯರು ಸಾಫ್ಟ್‌ಗೇಳನ್ನು ಖಾಲಿ ಮಾಡುವುದು	05
7. ಕೇಂದ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆಗಳು	05
8. ಕೇಂದ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು	05
9. ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿ	06
10. ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳು	07
11. ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆಗಳು	07
12. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಜನರ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಹ ಸದಸ್ಯತ್ವ	07

ಅಧ್ಯಾಯ - III
ರಾಜ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಮಿತಿ

13. ರಾಜ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಮಿತಿ	07
14. ಸದಸ್ಯರ ಸೇವೆಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳು	08
15. ಅನರ್ವತೆಗಳು	08
16. ಸಾಫ್ಟ್‌ಗೇಳನ್ನು ಖಾಲಿ ಮಾಡುವುದು	09
17. ರಾಜ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆಗಳು	09
18. ರಾಜ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು	09
19. ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿ	09
20. ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳು	10
21. ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆಗಳು	10
22. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಜನರ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಹ ಸದಸ್ಯತ್ವ	10
23. ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರ	10
24. ಖಾಲಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ಗೇಳು ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ಅಸಿಂಥುಗೊಳಿಸಿರುವುದು	10

ಅಧ್ಯಾಯ - IV

ಅಂಗವಿಕಲತೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿಸುವುದು

25. ಅಂಗವಿಕಲತೆ ಉಂಟಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಕ್ರಮಗಳು

11

ಅಧ್ಯಾಯ - V

ಶಿಕ್ಷಣ

26. ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಅಂಗವಿಕಲ ಮತ್ತು ಗೆಣಗಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು 11
27. ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ದೋಷಕಾರಿಕವಲ್ಲದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಾಗಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು 11
28. ಅಂಗವಿಕಲ ಮತ್ತು ನೀರವಾಗುವ ಹೊಸ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು, ಬೋಧನಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ 12
29. ಅಂಗವಿಕಲ ಮತ್ತು ಗೆಣಗಿತ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಾಫಿಸುವುದು 12
30. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯ, ಪ್ರಸ್ತರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು 12
31. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ದೃಷ್ಟಿದೋಷವಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ಕಲೇವಿಕರನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು 12

ಅಧ್ಯಾಯ - VI

ಉದ್ಯೋಗ

32. ಅಂಗವಿಕಲ ವೃತ್ತಿಗಳಾಗಿ ಮಿಾಸಲಿಡಬಹುದಾದ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು 13
33. ಹುದ್ದೆಗಳ ಮಿಾಸಲಾತಿ 13
34. ವಿಶೇಷ ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರ 13
35. ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಶದಲ್ಲಿರುವ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ 13
36. ಭರ್ತಿಮಾಡದೇ ಇರುವ ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು 13
37. ನಿಯೋಜಕರು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು 14
38. ಅಂಗವಿಕಲ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆ 14
39. ಎಲ್ಲ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಂಗವಿಕಲ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮಿಾಸಲಿಡುವುದು 14
40. ದಾರಿದ್ರ್ಯ ನಿರಾರಣಾ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮಿಾಸಲಿಡುವುದು 14
41. ನಿಯೋಜಕರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲಸಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಾ ಬದರಷ್ಟು ಅಂಗವಿಕಲ ನೌಕರರೇ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದರೆ ಅಂಥ ನಿಯೋಜಕರಿಗೆ ಪ್ರೌಢಾಹಕಗಳು. 14

ಅಧ್ಯಾಯ - VII

ದೃಷ್ಟಿಕರಿಸುವ ಕ್ರಮ

42. ಅಂಗವಿಕಲ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳು 14
43. ಕೆಲವು ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ಭಾವಿಯನ್ನು ಆಧ್ಯತ್ಮಯ ಮೇಲೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳು 14

ಅಧ್ಯಾಯ - VIII
ಭೇದ - ಭಾವ ಮಾಡಿರುವುದು

44. ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಭೇದಭಾವ ಮಾಡಿರುವುದು	15
45. ರಸ್ತೆ ಬಳಕೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭೇದಭಾವ ಮಾಡಿರುವುದು	15
46. ಕಟ್ಟಡ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೇದಭಾವ ಮಾಡಿರುವುದು	15
47. ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಭೇದಭಾವ ಮಾಡಿರುವುದು	15

ಅಧ್ಯಾಯ - IX
ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಶಕ್ತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

48. ಸಂಶೋಧನೆ	16
49. ಸಂಶೋಧನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಾಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ನೀರವು ಒದಗಿಸುವುದು	16

ಅಧ್ಯಾಯ - X
ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು

50. ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ	16
51. ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರದ ಅನುಶಾರವಾಗಿ ಹೊರತು ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಿರುವುದು ಅಥವಾ ನಿರ್ವಹಿಸಿದಿರುವುದು	16
52. ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ	16
53. ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರದ ರದ್ದಿಯಾತಿ	17
54. ಅಪೀಲು	18
55. ಕೇಂದ್ರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಸಿರುವ ಅಥವಾ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮ ಅನ್ವಯವಾಗಿರುವುದು	18

ಅಧ್ಯಾಯ - XI
ತೀವ್ರ ಅಂಗವಿಕಲತೆ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಸಂಸ್ಥೆ

56. ತೀವ್ರ ಅಂಗವಿಕಲತೆ ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ	18
---	----

ಅಧ್ಯಾಯ - XII
ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ಮಿಷನರು ಮತ್ತು ಕರ್ಮಿಷನರುಗಳು

57. ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ಮಿಷನರುಗಳ ನೇಮಕ	18
58. ಮುಖ್ಯ ಕರ್ಮಿಷನರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು	18
59. ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದೂರುಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಕರ್ಮಿಷನರು ಗಮನಿಸುವುದು	19
60. ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕರ್ಮಿಷನರುಗಳ ನೇಮಕ	19
61. ಕರ್ಮಿಷನರ್ ಅಧಿಕಾರಗಳು	19
62. ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದೂರುಗಳನ್ನು ಕರ್ಮಿಷನರು ಗಮನಿಸುವುದು	19
63. ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು	20
64. ಮುಖ್ಯ ಕರ್ಮಿಷನರು ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು	20
65. ಕರ್ಮಿಷನರು ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು	20

ಅಧ್ಯಾಯ - XIII

ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ

66.	ಸಮುಚ್ಚಿತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಪ್ರನರ್ಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲುವುದು	20
67.	ಅಂಗವಿಕಲ ನೋಕರರ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ	21
68.	ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭಕ್ತೆ	21

ಅಧ್ಯಾಯ - XIV

ಸಂಕೇತಣ

69.	ಅಂಗವಿಕಲ ವೃಕ್ಷಗಳಾಗಿ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ದಂಡನೆ	21
70.	ಮುಖ್ಯ ಕಮಿಟನರು, ಕಮಿಟನರುಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯು ಲೋಕ ನೋಕರರಾಗಿರುವುದು	21
71.	ಸದ್ವಾಪನೆಯಿಂದ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣೆ	21
72.	ಅಧಿನಿಯಮವು ಯಾವುದೇ ಇತರ ಕಾನೂನಿನ ಜೊತೆಗೆ ಇರುವುದು, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲೇಕರಿಸದಿರುವುದು	21
73.	ಸಮುಚ್ಚಿತ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಮ ರಚನಾಧಿಕಾರ	21
74.	ನಿರಸಿತ	23